

واقعیت‌هایی از کمک‌های رسمی به تغییرات آب و هوا

اعظم محمدباقری

مقدمه

با وجود مذاکرات فراوانی که تاکنون صورت گرفته است، پروتکل کیوتو هنوز در وضعیت نامشخصی قرار دارد چرا که کشورهای که وظیفه تأمین مالی رادار پروتکل کیوتو برعهده داشتند، تعهدات خود مبنی بر حمایت مالی از تلاش کشورهای در حال

توسعه جهت رویارویی با مشکلات تغییر آب و هوا و کاهش انتشارات گازهای آلاینده را عملی نکرده‌اند. برنامه عملی کنفرانس بالی که در سال ۲۰۰۸ برگزار شد مجدداً بر اهمیت جریان‌های تأمین مالی جدید که قابلیت اندازه‌گیری و گزارش دهی دارند و بر تعهدات قبلی همکاری رسمی جهت توسعه اضافه می‌شوند، تأکید کرده است. تاکنون در زمینه نیاز به تأمین مالی، بحث‌های زیادی صورت گرفته است ولی در مورد آنچه در واقعیت اتفاق افتاده، تحقیقات

کمک‌های داوطلبانه شکل گرفته و موجب تسهیل انتقال تکنولوژی از کشورهای ثروتمند به کشورهای فقیر می‌شود، صندوق کشورهای کمتر توسعه یافته (LDC Fund) که ۴۵ کشور کمتر توسعه یافته را پوشش می‌دهد و صندوق انطباق (AF) که از طریق ۲ درصد مالیات تحمیل شده بر مکانیزم توسعه پاک، تأمین مالی می‌شود، به کشورهای اجازه انجام صرفه جویی‌های مقیاس و توسعه تخصص فنی به منظور مدیریت مؤثر بودجه‌های آب و هوا به صورت مشترک را می‌دهد. ولی این صندوق‌ها اکنون فاقد بودجه کافی می‌باشند. در شرایط کنونی، بودجه مورد نیاز برای کاهش تغییر آب و هوا، صدها میلیارد دلار در سال برآورد شده است و سازگاری کشورها با شرایط آب و هوایی ده‌ها میلیارد دلار، بودجه نیاز دارد.

در تابستان ۲۰۰۸، دو صندوق سرمایه‌گذاری آب و هوای جدید تحت سرپرستی بانک جهانی ایجاد شد که تعهد آن بالغ بر ۶۱ میلیارد دلار می‌باشد. البته برخی بر این باورند که این صندوق‌ها، قدرت نظام سازمان ملل را برای پرداختن به موضوع تغییر آب و هوا تضعیف می‌کند چرا که در این صورت می‌توان بودجه کاهش اثرات و انطباق با آن‌ها را از مجموعه‌ای غیر از سازمان ملل تأمین نمود.

به منظور بررسی مقدار کمک‌های دریافتی برای آب و هوا، نمونه‌ای متشکل از ۱۱۵۰۰۰ پروژه که این گونه کمک‌ها را از سوی کشورهای حمایت‌کننده طی سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۰ دریافت نموده‌اند، انتخاب شده است.

روش‌های برآورد بودجه همکاری رسمی توسعه برای تغییر آب و هوا

هدف این مطالعه، برآورد میزان تغییر آب و هوا است که با همکاری رسمی توسعه مرتبط بوده و از طریق حمایت‌کنندگان دو جانبه و یا چهار جانبه نظیر USAID OECD, DFID, GTZ, بانک جهانی و بانک‌های منطقه‌ای جهت‌دهی می‌شوند. بنابراین یک نمونه ۱۱۵۰۰۰ تایی از پروژه‌های ثبت شده در پایگاه اطلاعاتی OECD / CRS از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶ با استفاده از معیارهای اصولی طبقه‌بندی شد که این معیارها امکان مستند نمودن روندها و اولویت‌های حمایت‌کنندگان در تأمین بودجه پروژه‌ها و نیز امکان مقایسه پروژه‌ها را همراه با ادعای حمایت‌کنندگان OECD در مورد پروژه‌های تغییر آب و هوا فراهم می‌آورد. لذا این تحقیق نقش کمک‌های تأمین بودجه کشورهای توسعه یافته در تغییر آب و هوای روشن می‌کند. به طوری که روند تأمین بودجه انواع پروژه‌ها و اولویت آن‌ها در دریافت آن، مشخص شده و کیفیت گزارش حمایت‌کنندگان نیز مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

بسیار اندکی انجام شده است. به منظور بررسی مقدار کمک‌های دریافتی برای آب و هوا، نمونه‌ای متشکل از ۱۱۵۰۰۰ پروژه که این گونه کمک‌ها را از سوی کشورهای حمایت‌کننده طی سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۰ دریافت نموده‌اند، انتخاب شده است.

از آنجا که کشورهای در حال توسعه، بیشترین آسیب را از اثرات تغییر آب و هوا متحمل می‌شوند، کنوانسیون تغییر آب و هوای سازمان ملل (UNFCCC) و پروتکل کیوتو، سه صندوق را به منظور تأمین مالی هزینه‌های تغییر آب و هوا برای این کشورها ایجاد کرده است. آنچه که تحت عنوان «راهکار صحیح توسعه» از آن یاد می‌شود، نیاز این کشورها به کمک‌هایی است که بتواند آن‌ها را در مواجهه با اثرات ناگوار تغییر آب و هوایاری نماید. از سوی دیگر در صورتی که کاهش در انتشارات اتفاق نیفتد، سازگاری این کشورها با اثرات تغییر آب و هوا سخت‌تر و گران‌تر خواهد شد و این در حالی است که پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که ۷۰ درصد افزایش مورد انتظار گازهای گلخانه‌ای در کشورهای در حال توسعه اتفاق می‌افتد.

سهولت دسترسی به منابع ارزان انرژی فسیلی نظیر ذغال سنگ، استفاده از آن را برای کشورهای در حال توسعه مانند هند و چین به دلیل نیازهای اجتماعی و اقتصادی، تقریباً اجتناب‌ناپذیر کرده است. بنابراین سؤال این است که چه منابع بودجه‌ای

را می‌توان برای یاری به این کشورها به منظور کاهش انتشارات و انطباق و سازگاری آن‌ها با آب و هوای در حال تغییر یافت و بدین منظور علاوه بر سازمان ملل، کمک‌های رسمی خارجی نیز نقش بسیار مهمی را در هر دو طرف معادله آب و هوا بازی خواهد کرد. در صورت رشد اندازه بازارهای کربن و تثبیت قیمت‌های آن، مکانیزم‌های بازار می‌توانند منابع مالی قابل توجهی را به همراه داشته باشند ولی برخلاف این نظریه، باید گفت که در کوتاه مدت این گونه رویکردهای بازار محور، ابزاری نامطمئن به منظور پرداختن به موضوع تغییر آب و هوا خواهد بود. در واقع این انتظار که معضل تغییر آب و هوا تنها به کمک مکانیزم‌های بازار حل می‌شود، نامعقول است چرا که با وجود آن که تمامی جوامع از آن منتفع می‌شوند ولی در عمل، هر یک انگیزه‌ای برای سرباز زدن از این مسؤلیت دارند. در ادامه، واکنش کمک‌های دوجانبه و چندجانبه به منظور «برکردن شکاف» پرداختن به لزوم حفاظت از آب و هوا در صورت «شکست بازار» مورد بررسی قرار می‌گیرد.

صندوق ویژه تغییر آب و هوا (SCCF) که کاملاً بر اساس

۶- انطباق- پروژه‌هایی که به منظور جلوگیری از وقوع حوادث طبیعی و یا کاهش اثرات آن‌ها، تدابیری را اتخاذ می‌کنند. نظیر کنترل سیل و خشکسالی، جلوگیری از سیل و خشکسالی، اقدامات احتیاطی برای مقابله با آن‌ها و کویرزدایی. در نهایت طبقه‌بندی پروژه‌ها با آنچه که توسط کشورهای حمایت‌کننده در پایگاه اطلاعاتی CRS / OECD با شاخص Rio مشخص شده است، مورد مقایسه قرار می‌گیرد و تمامی پروژه‌ها در این مطالعه، بر اساس این شاخص کدگذاری می‌شوند. طبقه‌بندی پروژه‌ها در این مطالعه بر اساس عنوان پروژه و توضیحات ارائه شده در مورد هر پروژه در پایگاه اطلاعاتی CRS/OECD آمده است. نبود اطلاعات کافی از پروژه، مانعی برای کدگذاری قابل اطمینان، به لحاظ میزان کمک آن‌ها به آب و هوا بوده است و تعیین اثرات واقعی پروژه‌های کاهش و انطباق را بر تغییر آب و هوا با مشکل مواجه نموده است. البته نباید فراموش کرد که پروژه‌های کاهش و انطباق با یکدیگر در تناقض قرار ندارند و گاه یک پروژه هر دو را شامل خواهد شد.

کاهش همکاری‌های رسمی در جهت توسعه

با طبقه‌بندی مجموعه‌ای از نمونه‌های تصادفی متشکل از ۲۰۰۰۰ پروژه در هر سال، طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶، مشخص می‌شود که درصد دلارهای صرف شده برای پروژه‌های مرتبط با آب و هوا در سال ۲۰۰۴، زیر یک میلیارد دلار (کمتر از ۲ درصد کمک‌های خارجی) بوده است که این میزان در سال ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ به شدت افزایش یافته است. بر اساس برآوردهای انجام شده، میزان کمک به آب و هوا در سال ۲۰۰۶ بالغ بر ۱۱ میلیارد دلار یعنی در حدود ۴ درصد کل بودجه اختصاص داده شده به پروژه OECD در همان سال بوده است. البته شامل شدن یا نشدن پروژه‌های برق آبی در زیرگروه پروژه‌های کاهش از طریق انرژی‌های تجدیدپذیر، با توجه به میزان انتشار آن که ضمن تولید انرژی، تقریباً صفر است، موجب بروز تفاوت اساسی میان میزان

برنامه‌تدوین شده برای طبقه‌بندی پروژه‌های آب و هوای OECD نوع اقدام در نظر گرفته شده برای مبارزه با تغییر آب و هوا را توجیه می‌کند. بر این اساس، پروژه‌های کاهش، شامل پروژه‌هایی است که برای کاهش یا توقف انتشار گازهای گلخانه‌ای یا جذب آن‌ها طراحی شده است و پروژه‌های انطباق شامل سیاست‌ها و اقداماتی است که به منظور آمادگی در مواجهه با اثرات تغییر آب و هوا تعریف شده‌اند. هر یک از این پروژه‌ها نیز به سه گروه ویژه تقسیم می‌شوند:

۱- کاهش - پروژه‌های کارایی انرژی و کاهش انتشار؛ که شامل پروژه‌هایی است که به روزرسانی تکنولوژی‌های فعلی و قدیمی را جهت کاهش تأثیر آن‌ها بر تغییر آب و هوا مدنظر دارند. بطور مثال پروژه‌های کاهش انتشارات نیروگاه‌های برق، تولیدات انرژی، لامپ‌های روشنایی فلورسنت و تولید پاک‌تر از این قبیل پروژه‌ها می‌باشند.

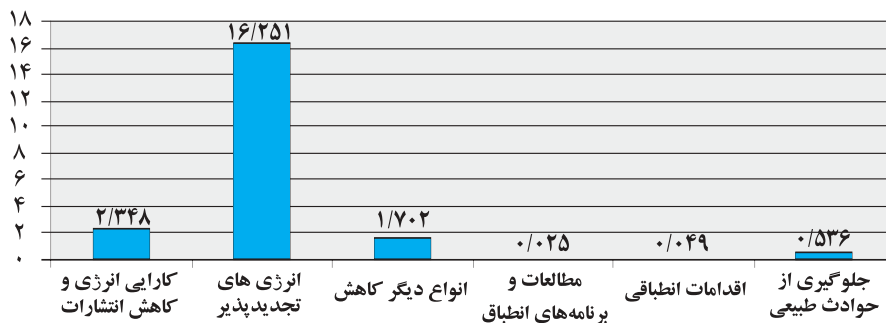
۲- کاهش- انرژی‌های تجدیدپذیر؛ که پروژه‌هایی که در پی توسعه بکارگیری تکنولوژی‌های جدیدی هستند که انتشار گازهای گلخانه‌ای آن‌ها صفر و یا در حد بسیار پایینی باشد نظیر برق خورشیدی، ژئوترمال، برق بادی، بیوماس، فتوولتائیک، انرژی جایگزین، بیوگاز، برق آبی

۳- کاهش- سایر؛ که پروژه‌هایی که روش‌هایی را به کار می‌گیرند که با استفاده از همین تکنولوژی‌های در دسترس بر کاهش تغییر آب و هوا تأثیر می‌گذارند. مانند جذب گاز حاصل از دفن زباله، جداسازی کربن، جلوگیری از جنگل زدایی، احیای جنگل، جنگل کاری، اعمال قوانین آلودگی هوا و حفاظت از تالاب‌ها

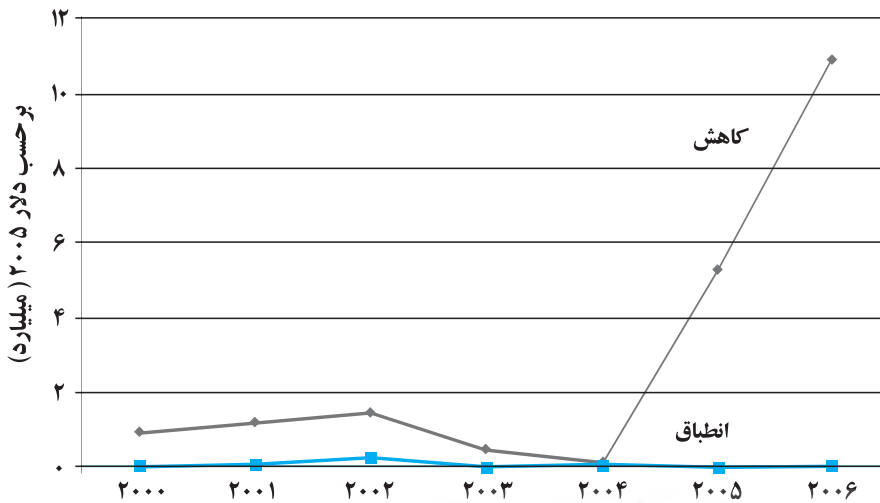
۴- مطالعات و برنامه‌های انطباق؛ که پروژه‌هایی که در پی توسعه سیاست‌ها، مطالعات، برنامه‌های ملی، قوانین و دیگر اقداماتی هستند که به نوعی به انطباق و سازگاری با اثرات تغییر آب و هوا مربوط می‌شوند. مطالعات، برنامه‌ها، توسعه سیاست، قوانین، صندوق تغییر آب و هوا و حفاظت از تغییر آب و هوا از جمله این اقدامات هستند.

۵- اقدامات انطباقی؛ که پروژه‌هایی که به دنبال انجام اقدامات مستقیم به منظور انطباق با اثرات تغییر آب و هوا هستند مانند: پایش زیست محیطی، ساخت سد (به عنوان واکنشی در مقابل تغییر آب و هوا)، کاهش آسیب‌پذیری و اجرای سیاست انطباق

شکل ۱ - برآورد بودجه تغییر آب و هوا

شکل ۲ - برآورد بودجه تغییر آب و هوا بر حسب نوع پروژه ۲۰۰۰ - ۲۰۰۶

کمک‌های آب و هوایی شود. با توجه به شکل ۱، علیرغم آن که به آینده انطباق و سازگاری با تغییر آب و هوا توجه بیشتری می‌شود ولی قسمت بزرگتری از بودجه، به پروژه‌های کاهش اختصاص یافته است. اولویت پروژه‌های کاهش، بر حذف یا کاهش دلایل تغییر آب و هوایی باشد در حالی که پروژه‌های انطباق و سازگاری با اثرات تغییر آب و هوا، اهمیت ایجاد راه‌حلی برای زندگی در جهانی که دستخوش تغییر آب و هوا است را

نموده‌اند و حتی یک گروه از آن‌ها طی دوره زمانی مذکور، بیش از یک میلیارد دلار درآمد نداشته است.

از بزرگترین حمایت‌کنندگان اصلی برای کمک به آب و هوا، بانک توسعه آمریکایی باشد که در ۳۷ درصد کمک‌های گزارش شده به OECD در نمونه ۱۱۵۰۰۰ تایی مورد نظر این مطالعه (به میزان ۹۳۴ میلیون دلار)، مشارکت داشته است. پس از آن ژاپن با ۲۶ درصد و با حدود ۶۲۶ میلیون دلار قرار دارد. این دو حمایت‌کننده، همراه با IDA بانک جهانی و کمک‌های مالی و وام‌های IBRD چهارپنجم کمک‌های تخصیص داده شده طی این دوره را به خود اختصاص داده‌اند. ایالات متحده نیز با اعطای ۴/۳ درصد از کمک‌های مالی به آب و هوا بعد از ژاپن و آلمان قرار دارد.

در نمونه ۱۱۵۰۰۰ تایی و طی سال‌های مورد نظر، بزرگترین دریافت‌کنندگان بودجه، ونزوئلا و چین بوده‌اند و بر اساس اطلاعات بدست آمده، این دو کشور، حدود نیمی از مجموعه کمک‌ها دریافت نموده‌اند. قسمت اعظم بودجه دریافت شده توسط ونزوئلا، صرف احداث سد‌های برق آبی شد که توسط بانک توسعه آمریکا تأمین شده است. همچنین با آن که از بنگلادش، ویتنام و کلمبیا اغلب به عنوان کشورهای با نیاز شدید به بودجه انطباق یاد می‌شود، اما تاکنون تقریباً تمام کمک‌های مالی آب و هوا در این کشورها به پروژه‌های کاهش اختصاص یافته است و پروژه‌های انطباق کمترین بهره‌را از آن برده‌اند.

نتیجه‌گیری

قسمت اصلی تلاش‌های بین‌المللی در مواجهه با تغییر آب و هوا، جوهی است که به منظور کمک به رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه بدون افزایش ناگهانی در انتشارات و کمک به آن‌ها

مورد تأکید قرار می‌دهند. از سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۶، پروژه‌های کاهش، میزان بودجه بیشتری را دریافت نموده‌اند، در حالی که در همین دوره اختصاص بودجه به هر دو پروژه‌های کاهش و انطباق کمتر از ۲ میلیارد دلار در سال، بوده است.

بعد از سال ۲۰۰۴، کمک‌های مالی به پروژه‌های کاهش به شدت افزایش یافت و تا سال ۲۰۰۶ به بیش از ۱۰ میلیارد دلار رسید در حالی که کمک به پروژه‌های انطباق از چنین روند رشدی برخوردار نشد. در فاصله این سال‌ها، بودجه اختصاص یافته به پروژه‌های انطباق افت بیشتری داشته و به سطح سال ۲۰۰۰ رسید و حتی یک بار نیز نتوانست به میزان اوج خود در سال ۲۰۰۲ برسد، در حالی که بودجه پروژه‌های کاهش به سرعت افزایش پیدا کرد.

شکل ۲، نحوه تخصیص کمک‌های مالی بر حسب نوع پروژه‌های کاهش و انطباق را نشان می‌دهد. از بین شش گروه پروژه‌های کاهش و انطباق، انرژی‌های تجدیدپذیر، بیشترین میزان بودجه را دریافت نموده‌اند به طوری که طی شش سال مورد بررسی، این میزان، ۱۶/۵ میلیارد دلار بوده است. در حالی که این میزان برای پروژه‌های کارایی انرژی و کاهش انتشار در حدود ۲/۳ میلیارد دلار و برای سایر پروژه‌های گروه کاهش، ۱۷ میلیارد دلار بوده است. حتی پروژه‌هایی از این گروه، که کمترین میزان بودجه را دریافت نموده‌اند، بودجه اختصاص یافته به پروژه‌های انطباق را تحت الشعاع قرار داده‌اند. در بین گروه پروژه‌های انطباق، بیشترین میزان بودجه به پروژه‌های جلوگیری از حوادث طبیعی اختصاص یافته است که عمده‌ترین دلیل آن را می‌توان، گستردگی آن‌ها دانست. بنابراین، توجه بسیار کمی به پروژه‌های انطباق صورت گرفته و این پروژه‌ها، حداقل کمک مالی را دریافت

۸ تا ۸۰ میلیارد دلار در هر سال متغیر است) در حالی که در حال حاضر چنین بودجه‌ای وجود ندارد. لذا باید به دنبال روشی برای افزایش این میزان بودجه بود. بر اساس نمونه پروژه‌های دریافت‌کننده کمک‌های مالی از OECD بودجه انطباق به میزان بیشتری به پروژه‌های مدیریت و جلوگیری از حوادث اختصاص یافته است (بیش از ۵۰۰ میلیون دلار) و در مقابل، به ترتیب حدود ۲۵ دلار و ۴۸ میلیون دلار به مطالعات انطباق و اقدامات انطباقی اختصاص یافته است. این مقادیر برابر با یک بیستم میزان برآورد شده‌ای است که صرف جلوگیری از حوادث طبیعی شده است. این مطالعه نشان می‌دهد که تنها ۵ حمایت‌کننده، ۸۰ درصد بودجه کنونی را تأمین نموده‌اند. IDB به دلیل تأمین بودجه برخی از پروژه‌های در حال ساخت برق‌آبی، در جایگاهی بالاتر از سایر حمایت‌کنندگان قرار گرفته است. تا قبل از تأسیس CIF در تابستان ۲۰۰۸، که از سوی ایالات متحده و انگلستان هدایت می‌شود، ژاپن و آلمان از بزرگترین حمایت‌کنندگان دو جانبه آب و هوا بوده‌اند. همچنین طبق یافته‌های این مطالعه، نیمی از کل کمک‌های مالی به آب و هوا تنها در

در نمونه ۱۱۵۰۰۰ تایی و طی سال‌های مورد نظر، بزرگترین دریافت‌کنندگان بودجه، ونزوئلا و چین بوده‌اند که حدود نیمی از مجموعه کمک‌ها را دریافت نموده‌اند.

اختیار دو کشور ونزوئلا و چین قرار گرفته است. بعلاوه، این مطالعه، حاکی از نیاز به توجه دقیق‌تر به همکاری رسمی تغییر آب و هوا و طبقه‌بندی استاندارد این کمک‌ها می‌باشد و با وجود آن که کدگذاری‌هایی که تاکنون انجام شده است مزیت‌ها و معایب خاص خود را دارند، درک این تفاوت‌ها از اهمیت بالایی برخوردار است. ردمن در سال ۲۰۰۸ نتیجه می‌گیرد که بانک جهانی نیز نظیر OECD استاندارد و تعاریف بسیاری قاعده‌ای در مور ساختار کارایی انرژی و انرژی‌های تجدیدپذیر دارد. حال سؤال اساسی این است که تأمین بودجه انطباق و سازگاری با تغییر آب و هوا و ایجاد اقتصادهای با کربن کمتر، چگونه باید در اختیار کشورهای در حال توسعه قرار گیرد. به منظور تحقق تعهدات کیوتو و کنوانسیون تغییر آب و هوای سازمان ملل، این بودجه باید از سوی صندوق‌های تحت مدیریت سازمان ملل تأمین شود. این که این بودجه از طریق صندوق‌های سرمایه‌گذاری آب و هوا تحت مدیریت بانک جهانی و یا بصورت مستقیم از سوی سایر حمایت‌کنندگان چندجانبه و دو جانبه و یا صندوق انطباق تحت مدیریت تسهیلات بین‌المللی زیست‌محیطی (GEF) تأمین شود، تفاوتی نمی‌کند و آنچه مهم است نیاز به مجموعه‌ای استاندارد از معیارهای مشخص در تعریف پروژه‌های آب و هوا است.

برای انطباق با آب و هوای در حال تغییری که در آن نقش اندکی داشته‌اند، اختصاص داده شده است. اگر چه مکانیزم‌های بازار نظیر تجارت کربن، در نهایت ممکن است با توجه به اهدافی خاص، به انتقال بودجه به برخی مناطق جهان کمک کنند، ولی بطور قطع این بودجه به نیازمندترین مناطق که غالباً بسیار کوچک بوده و فاقد حداقل امکانات امنیتی است، نخواهد رسید و این می‌تواند به عنوان مانعی برای سرمایه‌گذاری‌های قابل پیش‌بینی و سودآور باشد. بدون هشیاری و حمایت، کمک‌های مالی ممکن است بطور طبیعی برای حفاظت از آب و هوا اختصاص نیابد. یک طبقه‌بندی از نمونه تصادفی ۱۱۵۰۰۰ تایی پروژه‌هایی که شامل کمک‌های مالی بوده‌اند، حاکی از آن است که درصد بسیار کمی از پروژه‌ها (حدود یک تا دو درصد تا سال ۲۰۰۴ و افزایش ۴ درصدی تا سال ۲۰۰۶)، برای تغییر آب و هوا در نظر گرفته شده است. در همان زمان منتقدان تأکید نمودند که بانک‌ها و دیگر آژانس‌های کمک‌دهنده مالی، بودجه قابل توجهی را به پروژه‌هایی اختصاص می‌دهند که حتی بر آب و هوا تأثیر منفی دارند.

نتیجه کلی حاصل از گزارش کمک‌های سبز، حاکی از آن است که کمک مالی به آب و هوا در ابتدای قرن ۲۱، همان روند اوایل دهه ۱۹۹۰ که به میزان یک میلیارد دلار در سال بود، رادنبال نموده است. بودجه اختصاص یافته به پروژه‌های کاهش، در سال ۲۰۰۳ و ۲۰۰۴ افت داشت اما در سال ۲۰۰۵ با یک سیر صعودی به حدود ۵ میلیارد دلار و در سال ۲۰۰۶ به حدود ۱۱ میلیارد دلار افزایش یافت. بیشترین میزان افزایش در بودجه پروژه‌های کاهش، مربوط به پروژه‌های بزرگ مقیاس برق‌آبی است که به اعتقاد بسیاری از کارشناسان آب و هوا، نباید به عنوان قسمتی از راه حل بکارگیری انرژی‌های تجدیدپذیر در مواجهه با مشکل تغییر آب و هوا شناخته شود، چرا که انتشارات متان سدها، مهاجرت ساکنین و برهم خوردن نظم اکوسیستم‌های ساحلی را به عنوان یک پیامد منفی به دنبال خواهد داشت. لذا باید گفت بدون وجود پروژه‌های بزرگ مقیاس برق‌آبی، کمک‌های خارجی اختصاص یافته برای پروژه‌های آب و هوا، حدود ۷۵ درصد و یا به میزان تقریبی دو میلیارد دلار در سال است. نکته دیگر آن است که، بودجه مربوط به پروژه‌های انطباق در مقایسه با کمک مالی اختصاص یافته به پروژه‌های کاهش، ناچیز و حتی ناکافی است. برآورد کلی بودجه اختصاص یافته به این پروژه‌ها طی هفت سال مورد نظر، حدود ۶۰۰ میلیارد دلار است (از